

Ambassadeur te Washington (Van Roijen) aan minister van Buitenlandse Zaken (Stikker), 5 okt. 1950

Hedenmiddag deed ik vergezeld van De Beus de in mijn 216 aangekondigde demarche bij Dean Rusk, waarbij mede aanwezig waren Lacy en O'Sullivan van de Indonesian Desk. Ik kon hierbij een dankbaar en nuttig gebruik maken van enkele gegevens vervat in Uw juist ontvangen 272, waarbij ik er de nadruk op legde dat Rum in het gesprek met Lamping had bevestigd dat de militaire actie op 30 September was aangevangen zodat hieromtrent thans geen twijfel meer kon bestaan, ofschoon het State Department blijkbaar nog geen andere inlichtingen dienaangaande heeft dan het in mijn 216 genoemde radiobericht. Ik vermeldde ook de drie door Rum weergegeven prealabele Ambonese voorwaarden en de mislukte missie van Leimena, en drong tenslotte aan op een initiatief van de UNCI teneinde het bloedvergieten te stoppen nu zulks wellicht nog mogelijk was, er daarbij op wijzende dat de UNCI hiermede de positie zou versterken van de vredelievende elementen in de Indonesische Regering tegenover de militaire groep die wellicht deze militaire oplossing had geforceerd. Nadat wij een aantal vragen hadden beantwoord omtrent de sterkte (?) der betrokken troepen en de te verwachten repercussies in Indonesië en Nederland, vroeg Rusk of en zo ja op welke basis de UNCI op grond van haar huidig mandaat enig initiatief kon nemen. Ik antwoordde met nadruk dat dit zeer wel mogelijk was en wel juridisch op grond van haar supervisie van de naleving van de RTC-overeenkomst, welke hierbij nauw betrokken is, en humanitair ter voorkoming van verder bloedvergieten. Rusk eindigde het gesprek met: 'We had better get busy on the matter', overigens zonder te specificeren wat hij voornemens was te doen. Ik heb het gevoel althans meer interesse bij hem te hebben gevonden voor deze zaak dan ik verwacht had.